

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3347/2022
11.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Светлана Шћепановић Маркочевећ, адвокат из ..., против тужене Коморе медицинских сестара и здравствених техничара Србије, Београд, чији је пуномоћник Вук Вуковић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу, враћања на рад и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 415/22 од 17.03.2022. године, у седници одржаној 11.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 415/22 од 17.03.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова састава одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 136/19 од 11.10.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље да се као незаконито поништи решење тужене број .../... од 26.12.2018. године и обавезе тужена да тужиљу врати на рад. Ставом другим изреке, одбачена је као недозвољена тужба тужиље у делу којим је тражила да се обавезе тужена да тужиљу распореди на послове који одговарају њеној стручној спреми, знању, способностима и радном искуству, у складу са потребама процеса и организације рада код тужене. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље да се обавезе тужена да тужиљи на име накнаде штете због изгубљене зараде исплати појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом, како је ближе опредељено у овом ставу изреке, као и да на те износе прерачуна и уплати припадајуће доприносе по основу обавезног пензијског и инвалидског осигурања Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање и доприносе за случај незапослености Националној служби за запошљавање. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади

трошкове парничног поступка у износу од 292.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 415/22 од 17.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда у ставу првом, трећем и четвртном изреке. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужиле и тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Тужена је дала одговор на ревизију, а трошкове састава тог одговора је тражила.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-други закон) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да ревизија тужиле није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је 16.07.2015. године засновала радни однос на неодређено време код тужене, ради обављања послова ..., систематизовани у оквиру стручне службе у седишту КМСЗТС у Београду тада важећим Правилником о организацији и систематизацији послова код тужене под редним бројем 3. Одлуком тужене број 2358/18 од 17.12.2018. године, објављеном на огласној табли тужене дана 17.12.2018. године, утврђени су послови и припадајући број извршилаца за стручне службе у седишту КМСЗТС и стручне службе Огранака и укинута послови „...“ због непостојања даље потребе за њиховим обављањем. Одлуком о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова КМСЗТС број 2359/18 од 17.12.2018. године, објављеном на огласној табли тужене истог дана, брисани су послови „...“ систематизовани у оквиру Стручне службе у седишту КМСЗТС под редним бројем 3. Решењем тужене број .../... од 26.12.2018. године, на основу члана 179. став 5. тачка 1), чл. 160. и 192. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, ... 113/17), Одлуке тужене број 2358 од 17.12.2018. године и Одлуке о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова број 2359 од 17.12.2018. године, тужилци је отказан уговор о раду са припадајућим анексима, уз исплаћену отпремнина у висини од 145.868,00 динара. На захтев тужене, ниједан од шест огранака тужене није у оквиру својих стручних служби исказао потребу за запошљавањем запослених који су обављали послове сарадника за правне и финансијске послове, на пословима који би захтевали исту врсту и степен стручне спреме, нити на неким другим пословима.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиле, налазећи да су се у конкретном случају стекли услови за отказ уговора о раду тужилци применом члана 179. став 5. тачка 1) Закона о раду, због престанка потребе за њеним радом. Другостепени суд је наведени закључак оценио као правилан, прихватајући при том у битноме и разлоге првостепеног суда за донету одлуку. Нашао је, такође, да је тужилци законито отказан уговор о раду, имајући у виду да је Одлуком директора туженог од 17.12.2018. године и Одлуком о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова од 17.12.2018. године, који су истог дана објављени на огласној табли тужене, укинута радно место сарадника за

правне и финансијске послове на које је тужила била распоређена, а у време доношења оспореног решења о отказу уговора о раду тужени (послодавац) није имао упражњено друго одговарајуће радно место и тужили (запосленој) је пре престанка радног односа исплатио отпремнину. У конкретном случају, радно место на коме је тужила радила је укинута и извршена је прерасподела послова које је она обављала на друге запослене, тј. на друга радна места, чиме је престала потреба за радом тужиле, као и још једног извршиоца распоређеног на исте послове. При том, тужила није доказала да је без рационалног разлога, због неког личног својства стављена у неповољнији положај у односу на друге запослене у истој ситуацији, нити је доказала да је тужени евентуално повредио одредбу члана 182. Закона о раду – ангажовањем другог лица на истим пословима, у року од три месеца од престанка радног односа тужиле.

По оцени Врховног суда, побијана пресуда је заснована на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, ... 113/17), прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца, и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Одредбама чл. 158. и 159. овог закона, прописана је обавеза послодавца да запосленом за чијим радом је престала потреба исплати отпремнину.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право, када су на основу члана 179. став 5. тачка 1) Закона о раду, одбили тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду, а с обзиром на акцесорни карактер, правилно су одбијени захтев за враћање на рад и за накнаду штете.

Наиме, и по становишту Врховног суда, у конкретном случају је постојао основ за примену отказног разлога прописаног чланом 179. став 5. тачка 1) Закона о раду, јер је радно место на којем је тужила била распоређена укинута, а тужени није могао тужили да обезбеди премештај на друго одговарајуће радно место. У тој ситуацији, када је радно место укинута, тужена није била у обавези да примени критеријуме прописане законом и колективним уговором тужене, јер је примена критеријума обавезна само у ситуацији смањења броја извршилаца на истом радном месту, што овде није случај. Чињеница да су послови укинутаг радног места на које је тужила била распоређена наставили да се обављају код тужене од стране других запослених је без утицаја, јер је аутономно право послодавца да самостално, према својим потребама, у циљу рационализације и уштеде и у складу са својом пословном политиком, одреди начин на који ће организовати процес рада и обављање послова, па суд не може ценити њихову целисходност и оправданост. Како је тужили пре отказа уговора о раду исплаћена отпремнина, поступак отказа по наведеном основу је спроведен у свему у складу са законом.

Тужили је радни однос престао законитим решењем, па тужена није дужна да је врати на рад, као ни да јој накнади штету и уплати доприносе за период у коме она није радила, јер такву обавезу има само када се ради о незаконитом престанку радног односа, на основу члана 191. став 1. Закона о раду, а то овде није случај.

Врховни суд је ценио наводе ревизије, па је нашао да су неосновани, јер се свODE на оспоравање утврђеног чињеничног стања, што није дозвољено у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Имајући у виду све изложено, Врховни суд је нашао да ревизију треба одбити као неосновану, па је на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Како је ревизија тужиле одбијена као неоснована, одбијен је и њен захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, док трошкови састава одговора на ревизију не представљају трошкове који су били потребни ради вођења парнице, па је на основу чл. 153. и 154. став 1. ЗПП одлучено као у ставу другом и трећем изреке.

**Председник већа – судија
Јелена Ивановић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић